Användning av tre konstruktioner med *så* i svenskan och hos vuxna inlärare av svenska med nederländska som förstaspråk

Josefin Lindgren

1. Inledning

Vuxna andraspråksinlärare[1] har ofta problem med målspråklig användning av olika ordföljder och syntaktiska konstruktioner. Dessa svårigheter kan delas in i två typer. Den första typen är *rent syntaktisk* och innebär användning av ogrammatiska strukturer och konstruktioner, dvs. brott mot målspråkets formella regler. Den andra typen, som påvisats även hos mycket avancerade inlärare, är mer svårfångad då det här rör sig om *preferensbaserade* problem, vilket innebär att modersmålstalare föredrar en viss konstruktion i en viss kontext och att inlärare över- respektive underanvänder konstruktionen (för studier av denna problematik, se t.ex. Bohnacker & Rosén 2009, Lozano 2003). Detta leder alltså inte till grammatiska fel utan snarare till en språkanvändning som är oidiomatisk i en viss kontext, något som i litteraturen kallats *foreign soundingness* (Granger 1996:17) eller *discourse accent* (Bohnacker 2010:134, även Carroll & Lambert 2003, von Stutterheim 2003). Preferensbaserade problem rör t.ex. användning av olika ordföljder (inlärare av romanska språk, t.ex. Sorace & Filiaci 2006, Rothman 2009) och hur satser inleds och referenter introduceras (presenteringskonstruktioner hos en- och flerspråkiga svenska barn, t.ex. Ekberg 1997, se även Ekberg 2013, inlärare av tyska, t.ex. Carroll m.fl. 2000).

Inlärares preferensbaserade svårigheter har av vissa forskare ansetts relaterade till problem med gränssnittet mellan syntax och diskurspragmatik (informationsstruktur), vilket t.ex. hävdas i Interface Hypothesis (Sorace

[1] *Andraspråk* används här för såväl inlärning i naturalistisk kontext som i mer formell miljö.

2011). Andra anser att problematiken inte ligger i detta gränssnitt men att inlärarna överför frekvensmönster från modersmålet eller andra språk (Bohnacker & Rosén 2008, Walter & Grommes 2008, se även Rothman 2009, White 2009). Här tas inte ställning i frågan men förhoppningen är att vidare undersökningar av olika språkliga aspekter, särskilt av informella konstruktioner och speciellt hos inlärare av närbesläktade språk, på sikt ska bidra till en fördjupad teoretisk diskussion av svårigheternas orsak.

I svenskan förekommer ett flertal konstruktioner med *så*. I föreliggande studie undersöktes användningen av tre *så*-konstruktioner i muntliga bildbeskrivningar från svenska modersmålstalare och vuxna inlärare av svenska (L2) med nederländska som förstaspråk (L1).[2] Skillnader på gruppnivå mellan inlärarnas och modersmålstalarnas produktion samt individuell variation analyserades. Studien ingår i ett projekt om ordföljdsmönster i svenska, nederländska samt hos vuxna inlärare av svenska med nederländska som L1 (se även Bohnacker & Lindgren 2014/i tryck, Lindgren 2010). I projektet undersöks preferensskillnader mellan språken samt hur inlärare hanterar dessa. Inlärning av svenska med det närbesläktade språket nederländska som L1 har inte undersökts i någon högre utsträckning och projektet har därför ett explorativt fokus. Hittills har främst fördelningen av olika satsdelar i fundamentet samt formella subjekt i fundamentet och postverbal position undersökts.

Denna artikel har följande struktur. Inledningsvis ges en beskrivning av de tre undersökta konstruktionerna och därefter av studiens material och metod. Detta följs av resultaten och avslutningsvis en övergripande diskussion.

2. De undersökta konstruktionerna

I studien undersöks tre *så*-konstruktioner.[3] Den första konstruktionen är *så* som konjunktion med sammanbindande och/eller slutsatsgivande funktion,[4] vilken länkar två huvudsatser, skapar sammanhang och ett mer komplext språk, se (1).[5]

(1) Det finns en säng *så* det måste vara ett sovrum.

---

[2] Termerna L1 och L2 för förstaspråk respektive andraspråk används genomgående. Distinktion mellan inlärning av L2 respektive L3, L4 osv. för senare inlärda språk görs inte här.

[3] För en omfattande beskrivning av *så*-konstruktioner i svenska, se Ekerot (1988). Se även Nordström (2010). För en samtalsanalytiskt inspirerad studie av de diskursiva funktionerna hos *så*, se Ottesjö & Lindström (2005).

[4] Ottesjö & Lindström (2005:90) skriver t.ex. att detta *så* ”i kraft av den konkluderande innebörden har en potentiellt slutförande diskursfunktion”.

[5] Exempel (1) – (4) är konstruerade.

Den andra konstruktionen är självständigt *så* i fundamentet, ndvs. som inledare av en huvudsats, med konsekutiv och/eller slutsatsgivande funktion, se (2).

(2) Och *så* finns det en säng.

Slutligen undersöktes *så* som en del av fundamentsdubblering (Jörgensen & Svensson 1986:139) med tidsadverbial, se (3), eller rumsadverbial, se (4), även kallad adjunktionellt *så* (SAG 1999, band 4:10f, 99, 694f). *Så* fungerar här som neutral avdelare mellan fundamentet och resten av satsen och är semantiskt redundant men påverkar yttrandets prosodi. *Så* ”antas underlätta förståelsen” (Ekerot 1988:37), dvs. mottagarens tolkning (Jörgensen & Svensson 1986:139).[6]

(3) Sen *så* finns det en säng.

(4) Bredvid sängen *så* står det en byrå.

Två av dessa typer, satsinledande *så* samt fundamentsdubblering med *så*, dvs. de satsinterna typerna (jfr Ottesjö & Lindström 2005),[7] förekommer främst i informell talad svenska (Ekberg 1997, Ekerot 1988, Nordström 2010) och är därför extra intressanta och relevanta att analysera ur ett inlärarperspektiv då konstruktioner som främst hör talspråket till sällan tas upp inom ramen för språkundervisning. De tre konstruktionerna saknar motsvarighet i modersmålet nederländska vilket eventuellt kan försvåra inlärningen och är en anledning till att denna inlärargrupps användning är intressant att studera.

3. Material och metod

Materialet består av muntliga bildbeskrivningar. Två bilder av rum beskrevs av 17 svenska modersmålstalare[8] (14 kvinnor, 3 män) och 17 inlärare av svenska med nederländska L1 (15 kvinnor, 2 män),[9] varav nio från

---

[6] Platzack (1974:58ff) testade hypotesen att *så* efter ”spetsställd adverbialbisats (ej konditionalsats)” (1974:60) underlättar läsning men fann endast små och icke-signifikanta skillnader. Någon undersökning av huruvida *så* underlättar förståelsen av talat språk eller kanske underlättar för talaren genom att ge denne tid att planera resten av yttrandet har mig veterligen inte genomförts.

[7] Dessa har även gemensamt att *så* här kan anses ha en viss uppräknande funktion genom att det ”fogar nya led till det som redan berättats” (Ottesjö & Lindström 2005:93).

[8] Ingen hade någon starkt utpräglad dialekt och alla hade under en längre tid bott i östra delen av centrala Sverige.

[9] Könsfördelningen är representativ för de personer med nederländska L1 som studerar svenska vid universitet/högskola.

Nederländerna och åtta från Belgien (Flandern). Alla deltagare var 18–25 år och studenter vid högskola eller universitet. Inlärarna hade lärt sig svenska i vuxen ålder (16–22 års ålder) och flertalet hade fått undervisning under 2–3 år. Tio hade svenska som huvudämne i motsvarande kandidatexamen vid universiteten i Groningen (Nederländerna) eller Gent (Belgien). Vid datainsamlingen hade inlärarna vistats i genomsnitt 2–3 månader i Sverige där de flesta var utbytesstudenter inom nordiska språk. Den uppskattade mängden formell undervisning varierade mellan endast ett fåtal och 600 lektionstimmar (medianvärde: 240 lektionstimmar). Inlärarna är relativt avancerade[10] då den självskattade kunskapsnivån i svenska låg mellan B1 och C1 enligt den europeiska språkkunskapsskalan CEFR (Common European Framework of Reference, se Skolverket 2009). Alla hade studerat minst två språk innan de började lära sig svenska.

Bildbeskrivningarna spelades in digitalt och transkriberades ordagrant. Det totala antalet ord räknades och materialet segmenterades manuellt i huvudsatser varefter förekomsten av de olika *så*-konstruktionerna räknades. Tabell 1 visar materialets storlek i antal ord och huvudsatser.

Tabell 1. Materialöversikt

	Svenska L1	Svenska L2
Ord	7 723	7 816
Huvudsatser	755	801

4. Resultat

4.1 Så som konjunktion

Konstruktionen med *så* som konjunktion är relativt ovanlig i materialet vilket kan kopplas till genren. Att beskriva en bild kräver få slutsatsgivande konstruktioner av talaren; beskrivningarna är fullt begripliga för lyssnaren utan att satser länkas samman med *så*.

[10] I inlärarmaterialet förekom endast 10 V3-satser och dessa producerades (med ett undantag) av endast en inlärare, vilken haft minst formell undervisning, fått lite svensk input och har lexikala problem vilket yttrar sig i kodväxling till nederländska och engelska i beskrivningarna. Det är därför möjligt att brotten mot V2-regeln beror på transfer från engelska. Inläraren producerar såväl korrekta adverbialinledda satser med inversion som V3-satser. Förekomsten av ett fåtal V3-satser i materialet har inte påverkat resultatet.

Konstruktionen är något vanligare i svenska L1 än i svenska L2. I svenska L1 finns 18 förekomster, vilket innebär att framför 2,4 % av huvudsatserna står *så*. Motsvarande siffra är 1,4 % (11/801) för svenska L2. Endast fem inlärare använder konstruktionen. En inlärare använder konstruktionen flitigt och producerar 64 % (7/11) av alla förekomster i svenska L2; här ses en hög grad av individuell variation i svenska L2. I svenska L1 är användningen mera spridd. Konstruktionen förekommer hos 13 av 17 L1-talare. (5) och (6) visar konstruktionen hos modersmålstalare respektive inlärare och illustrerar den slutsatsgivande funktionen hos *så*. Inlärarna använder genomgående konstruktionen korrekt.

(5) Det är alltså en liten vattenpöl på golvet, *så* det måste ju vara en mopp (sve L1-8, bild 1)

(6) Men det finns också en balja, eller, ja en hink, *så* därför kan man se att hon städar rummet (sveL2-9, bild 1)

4.2 Självständigt så i fundamentet

Konstruktionen med självständigt *så* i fundamentet är ungefär lika vanlig i svenska L1 och svenska L2: 4,1 % (31/755) respektive 4,6 % (37/801) av alla huvudsatser inleds med *så*. Slutsatsen skulle kunna dras att konstruktionen lärts in av inlärarna och att de även anammat konstruktionens användningsmönster. Så är dock inte fallet. Medan förekomsterna är jämt fördelade mellan modersmålstalarna är användningen av konstruktionen ett individuellt drag i svenska L2. En närmare analys visar att endast fyra inlärare använder konstruktionen och att 89 % av förekomsterna (33/37) produceras av två inlärare. Hos dessa inlärare rör det sig istället om en tydlig överanvändning av konstruktionen med 18 respektive 15 satsinledande *så* vilket kan jämföras med modersmålstalarnas genomsnitt på 1,8 förekomster. Ingen modersmålstalare använder konstruktionen oftare än fem gånger. (7) och (8) visar exempel på konstruktionen i materialet.

(7) Och *så* är det en lampa också (sveL1-16, bild 2)

(8) Och *så* finns det jättemånga flasker i den (sveL2-4, bild 1)

Analysen här visar alltså, precis som i 4.1, betydelsen av att inte endast se till förekomster inom en grupp utan att även i vilken utsträckning konstruktioner används av enskilda talare.

4.3 Fundamentsdubblering med så

Fundamentsdubblering med *så* kan konstrueras med olika typer av adverbial. I materialet förekommer *så* med både tids- och rumsadverbial men olika

frekvent. Rumsadverbial + *så* är mycket vanligt i materialet från svenska L1 vilket troligtvis kan kopplas till genren bildbeskrivningar då denna berör spatiala relationer; rumsadverbial är där centrala och står därför ofta i fundamentet. Hela 14,5 % av alla huvudsatser i svenska L1 inleds med fundamentsdubblering med rumsadverbial + *så* (109 förekomster). Detta kan jämföras med att 9,5 % av huvudsatserna inleds med endast rumsadverbial (dvs. utan *så*). Tydligt är att när modersmålstalare av svenska väljer att inleda satser med rumsadverbial föredrar de att även placera ett *så* i fundamentet. Hos inlärarna hittas endast nio förekomster av konstruktionen, vilket innebär att 1,1 % av huvudsatserna i svenska L2 har rumsadverbial + *så* i fundamentet. I tillägg till denna tydliga underanvändning hos inlärarna använder de inte alltid *så* utan även *då* (5/9). Fyra inlärare använder konstruktionen och de flesta förekomsterna (55 %) produceras av en inlärare. Endast ett fåtal inlärare har alltså lärt sig att använda konstruktionen aktivt. I (9) och (10) ges exempel på konstruktionen.

(9) *Till vänster om handfatet* <u>*så*</u> finns en toalett (sveL1-1, bild 1)

(10) *Bredvid sängen* <u>*då*</u> står det en skåp (sveL2-1, bild 2)

I analysen ställdes frågan om inlärarnas låga användning beror på låg användning av satsinitiala rumsadverbial generellt. Så är dock inte fallet: 20,4 % av inlärarnas huvudsatser inleds med rumsadverbial. Skillnaden mellan 14,5 % och 1,1 % beror alltså inte på att inlärarna generellt använder få satsinitiala rumsadverbial. Figur 1 (nedan) visar användningen av fundamentsdubblering med rumsadverbial + *så* respektive endast rumsadverbial.

Det är också tänkbart att rumsadverbialuttryckets längd avgör huruvida dubblering används, dvs. att *så* används som en avgränsare när fundamentet blir för långt (jfr Jörgensen & Svensson 1986:139 om att *så* används för att underlätta kommunikationen och Ottesjö & Lindström 2005:119 om *så* som gränsmarkör). Inlärarna skulle då använda kortare fundament och därför inte behöva *så* före resten av satsen och modersmålstalarna skulle främst använda *så* med mycket långa rumsadverbialuttryck. Analysen visar att i svenska L1 är rumsadverbialuttrycken i de fundament där *så* ingår i genomsnitt längre än där *så* inte används (3,9 jämfört med 2,9 ord). Även om *så* ofta används med korta rumsadverbialuttryck (t.ex. *i rummet så*) är det typiska rumsadverbialuttrycket längre (t.ex. *i det här badrummet så*) och kan även inkludera t.ex. relativsatser (t.ex. *framför den här byrån som står bredvid sängen så*) eller flera olika rumsadverbial (*vid fotänden av sängen på golvet så*). Hos modersmålstalarna verkar fundamentets längd alltså påverka användningen av rumsadverbial + *så*. Ett t-test visar att skillnaden är signifikant (t=-2,541, df=179, p=.012). Även i svenska L2 finns en skillnad i rumsadverbialuttryckets längd (3,9 respektive 2,7 ord) men antalet

förekomster av rumsadverbial + *så* är för lågt för att säkerställa skillnaden. Inlärarna använder också i högre utsträckning än modersmålstalarna längre rumsadverbialuttryck (t.ex. *till höger av sängen*,[11] *på den andra väggen*) utan fundamentsdubblering.

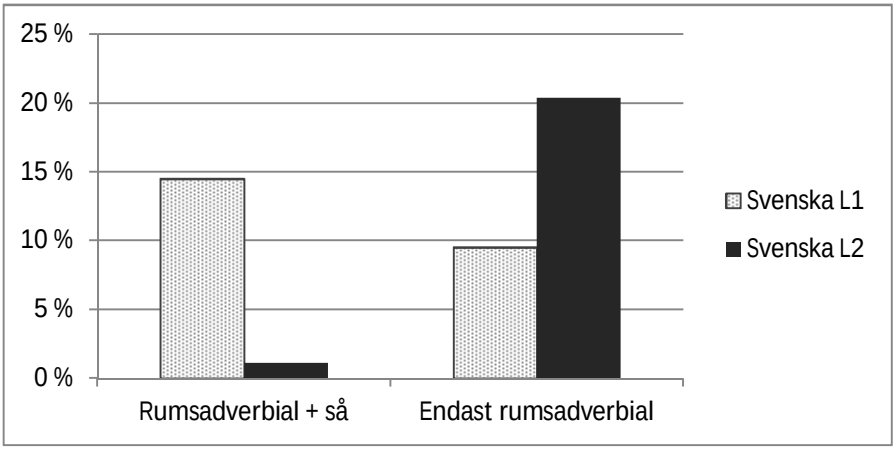

Figur 1. Användning av rumsadverbial + *så* respektive endast rumsadverbial i fundamentet.

Tidsadverbial + *så* förekommer sparsamt. I materialet finns endast det fasta uttrycket *sen så*. Detta är inte förvånande eftersom föreliggande genre inte beskriver en serie händelser. Modersmålstalarna inleder 1,9 % av huvudsatserna med *sen så* (14 förekomster). Konstruktionen används inte av inlärarna. Att inlärarna inte använder *sen så* skulle kunna bero på att *sen* inte lärts in, vilket skulle omöjliggöra användning av *sen så*. Analysen visar dock att självständigt *sen* i fundamentet förekommer åtta gånger i svenska L2, vilket är jämförbart med antalet förekomster av satsinitialt *sen* i svenska L1 (7/755). *Sen så* används alltså inte av inlärarna eftersom fundaments-dubblering med *så* inte används. (11) visar konstruktionen i svenska L1 och (12) ger ett inlärarexempel med *sen* i fundamentet.

(11) *Sen* <u>*så*</u> finns det en spegel ovanför handfatet (sveL1-3, bild 1)

(12) *Sen* ligger det en matta på golvet (sveL2-10, bild 1)

Även en konstruktion bestående av en kombination av *sen*, rumsadverbialuttryck och *så* hittades i materialet. I svenska L1 finns nio

[11] Notera att flertalet av inlärarnas komplexare rumsadverbialuttryck är grammatiskt inkorrekta. Detta beror i de flesta fall på felaktig användning av prepositioner.

förekomster av denna.[12] Exempel ges i (13) och (14). Notera särskilt den dubbla förekomsten av *så* i (13).

(13) *Sen <u>så</u> alldeles till höger <u>så</u>* står det en liten tjej eller en dam med svart hår (sveL1-16, bild 1)

(14) *Sen på väggen ovanför sängen <u>så</u>* hänger det en affisch (sveL1-9, bild 2)

I svenska L2 hittas endast ett fall av konstruktionen (dock med *då* istället för *så*), se (15).

(15) *Sen på höger på bilden <u>då</u>* står det en kvinna med (sveL2-1, bild 1)

Skillnaden mellan svenska L1 och svenska L2 gällande betydelsen av fundamentsdubblering med tidsadverbial syns tydligt i en översikt över de olika typerna av tidsadverbial i materialet (se figur 2). 75 % av alla tidsadverbial i svenska L1 är *så* eller *sen så*, varav 23 % *sen så*. 64 % av alla tidsadverbial är visserligen *så* i svenska L2 men dessa produceras främst av två inlärare och om dessa inlärare skulle räknas bort blir det en radikal minskning av *så* i svenska L2 (se 4.2).

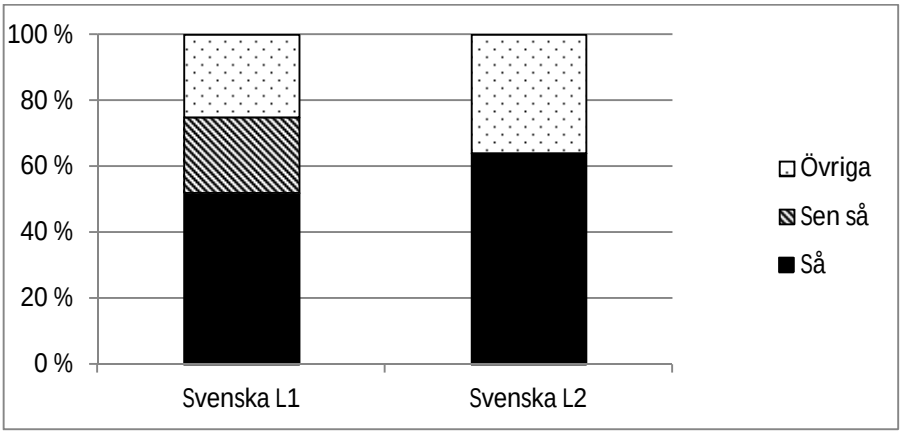

Figur 2. Översikt tidsadverbial.

I figur 3 ges en översikt över samtliga fundamentsdubbleringar med *så* i materialet. Nära hälften (48 %) av alla adverbialinledda satser i svenska L1 innehåller även *så*, vilket visar hur vanlig konstruktionen är hos svenska modersmålstalare i denna genre. Konstruktionen används av alla modersmålstalare. Svenska L2 uppvisar däremot ett annorlunda mönster med

[12] Dessa räknades som fundamentsdubblering med rumsadverbial.

endast 4 % fundamentsdubbleringar med *så*. Endast fyra inlärare använder konstruktionen.

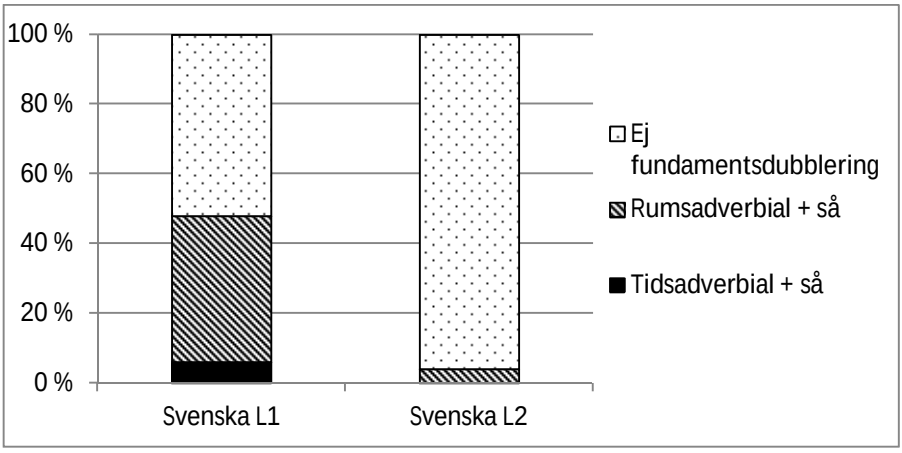

Figur 3. Översikt fundamentsdubblering med *så*.

Sammanfattningsvis använder inlärarna rumsadverbial i fundamentet i hög utsträckning men utan den i svenska L1 vanliga fundamentsdubbleringen med *så*. (16) illustrerar detta med ett utdrag ur en inlärarbeskrivning där rumsadverbial i fundamentet (kursiv stil) förekommer frekvent (alla satserna inleds med rumsadverbial) medan fundamentsdubblering inte används. (16) står i skarp kontrast mot (17) producerad av en modersmålstalare; varje sats innehåller fundamentsdubblering med *så*.

(16) *Till vänster om tjejen* står en tvättställe. Och *utanför tvättstället* hänger en spegel. *Till höger om spegeln* hänger en ett skap med lite grejer i skapet. *Till vänster om tvättstället* hänger också en handduk som är rosa. Och *till vänster om tvättstället* står i hörnet en toa med pappret också. (sveL2-9, bild 1)

(17) *Till vänster* <u>*så*</u> är det en toalettstol. Och *precis bredvid den* <u>*så*</u> hänger det toalettpapper. Och *bredvid toalettpappret* <u>*så*</u> finns det ett handfat. Och *precis ovanför toaletten* <u>*så*</u> hänger det en liten rosa handduk på en ring. Och *ovanför handfatet* <u>*så*</u> finns det ett litet fönster. (sveL1-16, bild 1)

5. Avslutande diskussion

Hur frekvent de studerade *så*-konstruktionerna används i svenska L1 kan bero på genren. Muntliga bildbeskrivningar innebär en hög andel fundamentsdubbleringar med rumsadverbial + *så* och låga förekomster av de andra studerade *så*-konstruktionerna. Inlärarna följer inte modersmålstalarnas användningsmönster. Den i svenska L1 vanligaste konstruktionen, ovan nämnda fundamentsdubblering, förekommer i låg utsträckning hos

inlärarna. Hos inlärarna ses en betydligt större individuell variation än hos modersmålstalarna och alla de undersökta konstruktionerna produceras endast av ett fåtal inlärare. Ingen av *så*-konstruktionerna används alltså av merparten av inlärarna, dvs. konstruktionerna behärskas inte av inlärarna som grupp. Denna individuella variation är värd att påpeka; att endast se till gruppresultat hos inlärarna ger en missvisande bild. Detta är i föreliggande studie tydligt gällande alla de undersökta konstruktionerna.

Eftersom denna studie baseras på endast en specifik genre kan endast begränsade slutsatser dras. Resultaten indikerar dock att de undersökta konstruktionerna är relativt svåra även för avancerade inlärare, vilket kan bero på att de främst förekommer i (informellt) talspråk. Detta innebär även att det är troligt att de inte lärs ut inom ramen för den formella undervisningen i svenska. En möjlig förklaring till inlärarnas låga användning, särskilt av fundamentsdubblering med *så*, är alltså bristande undervisning om konstruktionerna. Om så är fallet indikerar studien tydligt behovet av att i högre utsträckning undervisa om svenskans informella strukturer, då avancerade inlärare fortfarande inte behärskar dessa. En möjlig framtida studie är att låta modersmålstalare bedöma muntliga bild-beskrivningar med eller utan fundamentsdubblering med *så* (eller även fristående *så* i fundamentet) för att se vilken inverkan *så* har på hur beskrivningar uppfattas. Detta skulle kunna visa i vilken utsträckning användning av konstruktionen påverkar huruvida en inlärare uppfattas vara modersmålstalare av svenska och om den är nödvändig för ett idiomatiskt språkbruk i vissa genrer av talad svenska.

Avslutningsvis är det viktigt att ta upp frågan om hur inlärare lägger märke till och börjar använda informella mönster. Rör det sig här om en kritisk mängd input eller snarare en viss metalingvistisk medvetenhet? Detta bör analyseras ingående i framtida större studier av inlärares användning av informella (talspråkliga) konstruktioner. En viktig anledning till varför de undersökta konstruktionerna underanvänds av de flesta inlärare kan vara att *så* inte har någon tydligt identifierbar betydelse eller grammatisk funktion, särskilt inte i kombination med tids- eller rumsadverbial. De inlärare som använder *så*-konstruktioner utmärker sig inte på andra sätt i sin produktion såvitt jag kunnat se, t.ex. gällande behärskning av formell syntax, ordförråd etc., men har möjligen en högre *kunskap* om svenskans informella strukturer. En av de inlärare som frekvent använder fristående *så* i fundamentet har bott fyra år i Sverige och det är därför inte förvånande att hon lagt sig till med detta, i talspråket vanliga, sätt att inleda satser. Hon använder dock inte den i svenska L1 mycket vanliga fundamentsdubbleringen, vilket indikerar att enbart input inte är tillräckligt för att alla *så*-konstruktionerna ska uppmärksammas och användas av en inlärare.

Även målet med inlärningen kan påverka användningen av olika konstruktioner. Vill inlärarna behärska det informella talspråket eller är siktet inställt på skriftspråket och det akademiska språket där t.ex.

fundamentsdubbleringar med *så* inte anses korrekta? För att få insikter i andraspråksinlärares kunskaper och åsikter om informella konstruktioner i svenskan, såsom två av de undersökta *så*-konstruktionerna, kunde inlärare tillfrågas om kunskap om och användning av denna typ av konstruktioner. Inlärares reflektioner kring sin egen och modersmålstalares användning av dessa konstruktioner skulle, i tillägg till produktionsdata, ge värdefulla insikter om såväl inlärningsprocesser som aspekter gällande undervisning i svenska som andraspråk och främmande språk.

Litteratur

Bohnacker, Ute 2010. The clause-initial position in L2 Swedish declaratives: Word order variation and discourse pragmatics. *Nordic Journal of Linguistics*. 33 (2). S. 105–143.

Bohnacker, Ute & Lindgren, Josefin 2014/i tryck. Fundament, formellt subjekt och frekvens: Ordföljdsmönster i svenska, nederländska och hos nederländska inlärare av svenska. *Språk och stil*. NF 24.

Bohnacker, Ute & Rosén, Christina 2008. The clause initial position in L2 German declaratives. *Studies in Second Language Acquisition*. 30. S. 511–538.

Bohnacker, Ute & Rosén, Christina 2009. Fundamentet i svenskan och tyskan – syntax och informationsstruktur. Ett problemområde för språkinlärning och språkundervisning. *Språk & stil* NF. 19. S. 142–171.

Carroll, Mary & Lambert, Monique 2003. Information structure in narratives and the role of grammaticised knowledge. I: C. Dimroth & M. Starren (red.), *Information structure and the dynamics of language acquisition*. Amsterdam: John Benjamins. S. 268–287.

Carroll, Mary, Murcia-Serra, Jorge, Watorek, Marzena & Bendiscioli, Alessandra 2000. The relevance of information organization to second language. The descriptive discourse of advanced adult learners of German. *Studies in Second Language Acquisition*. 22. S. 441–466.

Ekberg, Lena 1997. Diskursiva och syntaktiska mönster i återberättelser hos invandrarbarn i Rosengård. *Svenskans beskrivning* 22. S. 97–110.

Ekberg, Lena 2013. Grammatik och lexikon på nästan infödd nivå. I: K. Hyltenstam, & I. Lindberg. (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. S. 259–280.

Ekerot, Lars-Johan 1988. *Så-konstruktionen i svenskan. Konstruktionstypen ”Om vädret tillåter, så genomföres övningen” i funktionellt grammatiskt perspektiv*. Lund: Lundastudier i nordisk språkvetenskap A42.

Granger, Sylviane 1996. Learner English around the world. I: S. Greenbaum (red.), *Comparing English world-wide*. Oxford: Clarendon. S. 13–24.

Jörgensen, Nils & Svensson, Jan 1986. *Nusvensk grammatik*. Malmö: Gleerups.

Lindgren, Josefin 2010. *Acquiring distributional patterns in a closely related second language: Referent introduction, maintenance and prefield constituents in Dutch and Swedish*. Magisteruppsats i lingvistik, Uppsala universitet.

Lozano, Cristobal 2006. Focus and split-intransitivity: The acquisition of word order alternations in non-native Spanish. *Second Language Research*. 22. S. 145–187.

Nordström, Jackie 2010 The Swedish *så*-construction, a new point of departure. *Working Papers in Scandinavian Syntax*. 85. S. 37–63.

Ottesjö, Cajsa & Lindström, Jan 2005. *Så* som diskursmarkör. *Språk och stil*. NF 15. S. 85–127.

Platzack, Christer 1974. *Språket och läsbarheten: En studie i samspelet mellan läsare och text*. Lund: Gleerup.

Rothman, Jason 2009. Pragmatic deficits with syntactic consequences? L2 pronominal subjects and the syntax-pragmatics interface. *Journal of Pragmatics*. 41. S. 951–973.

SAG = *Svenska Akademiens grammatik* 1999. Teleman, Ulf, Hellberg, Staffan & Andersson, Erik (red.), band 1−4. Stockholm: Norstedts Ordbok.

Skolverket 2009. *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning*. Stockholm: Skolverket.

Sorace, Antonella 2011. Pinning down the concept of "interface" in bilingualism. *Linguistic Approaches to Bilingualism*. 1 (1). S. 1–33.

Sorace, Antonella & Filiaci, Francesca 2006. Anaphora resolution in near-native speakers of Italian. *Second Language Research*. 22. S. 339–368.

von Stutterheim, Christiane 2003. Linguistic structure and information organisation: The case of very advanced learners. I: S. Foster-Cohen & S. Pekarek Doehler (red.), *EUROSLA Yearbook 3*. Amsterdam: John Benjamins. S. 183–206.

Walter, Maik & Grommes, Patrick 2008. Die Entdeckung des fortgeschrittenen Lerners in der Varietätenlinguistik. I: M. Walter & P. Grommes (red.), *Fortgeschrittene Lernervarietäten: Korpuslinguistik und Zweisprach-erwerbsforschung*. Tübingen: Max Niemeyer. S. 3–27.

White, Lydia 2009. Grammatical theory: Interfaces and L2 knowledge. I: W.C. Ritchie & T.K. Bhatia (red.), *The new handbook of second language acquisition*. Bingley: Emerald. S. 49−68.